

УДК: 351.74 : 378 : 343.13 (477)

ГРИЦА Т.Г.,
*к. ф. н., докторант
кафедри управління в
органах внутрішніх
справ Мелітопольського
філіала НУВС*

КАРПУХІНА Т.П.,
*курсант Мелітопольського
філіала НУВС*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ОВС ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА

Досягнення ідеалів правової держави потребує критичної оцінки й перегляду багатьох норм чинного законодавства, а насамперед, проведення судово-правової реформи в Україні. Кримінально-процесуальне законодавство у відповідності до Конституції України та міжнародно-правових стандартів повинно базуватися на гарантіях забезпечення процесуальних прав особам, які зазнали шкоди внаслідок вчиненого злочину. В ч. 2 ст. 3 Конституції України закріплено положення про те, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Економічний, політичний, соціальний рівень життя нашої держави свідчить про значну криміналізацію українського суспільства, зростання як побутової, так і організованої форм злочинності. Криміналізація суспільства виявляє себе у формуванні соціальної системи, засадами якої стають змова між підприємцями, лідерами злочинних угруповань, представниками державного апарату. Напрацювання відповідних методик боротьби, розроблених на основі науково обґрунтованих моделей і способів протистояння організованим злочинності, стає в цьому контексті першочерговим завданням правоохоронних органів і контролюючих інстанцій України.

З розбудовою незалежної держави постає

нагальна потреба у добре підготовлених та соціально-захищених міліцейських кадрах, насамперед дізнавачах та слідчих. На сьогоднішній день фаховий рівень нашого попереднього слідства дуже низький, бо посади слідчих займають працівники, які не мають вищої юридичної освіти, молоді випускники відомчих навчальних закладів віком до 25 років, дуже часто заочники з незакінченою вищою юридичною освітою, 53% яких мають стаж слідчої роботи до трьох років, хоча для якісного розслідування кримінальної справи необхідний слідчий стаж як мінімум три роки. Якщо звернутися до переліку провідних служб органів внутрішніх справ, то відзначимо, що для всіх служб цілеспрямовано готуються фахівці в закладах освіти МВС.

Сучасна система підготовки слідчих кадрів для ОВС України має значні здобутки. Слід враховувати більш ніж 80-ти річний досвід системи фахової підготовки персоналу для ОВС, досвід системи підготовки кадрів для ОВС у СРСР. Відомча освіта націлена на оперативне реагування на потреби суспільства для підготовки фахівців для боротьби з новими видами злочинів. Головне для неї - це максимальне наближення до потреб практики.

Сьогодні відомча система освіти складається з тринадцяти вищих закладів освіти,

в яких навчається понад 27,6 тисяч курсантів та слухачів. Звідси зрозумілою стає та роль і важливість відомчих закладів освіти в забезпеченні змісту навчального процесу, метою якого є професійна підготовка висококваліфікованих фахівців правоохоронної справи - слідчих, дізнавачів, здатних на високому рівні захищати, охороняти та забезпечувати права, свободи та законні інтереси учасників суспільних відносин. Проблема змісту навчання та виховання осіб рядового і начальницького складу для правоохоронної діяльності в органах попереднього розслідування має чотири основні аспекти.

По-перше, ускладнення оперативної обстановки внаслідок того, що на якісно новий рівень вийшла злочинність. Навички, вміння і знання, якими володіли, скажемо, слідчі дореволюційного періоду, або слідчі радянської доби, сьогодні вже недостатні. Злочинність інтелектуалізувалася. Організовані угруповання, користуючись умовами соціально-економічної нестабільності, проникають до високих державних кабінетів, до банківських структур, правлінь паливно-енергетичних комплексів. Серед лідерів злочинного світу місце колишніх примітивів - карних злочинців посідають позбавлені моральних устоїв інтелектуали, що мають вищу освіту. Вони вносять в свою діяльність знання, спецтехніку, транспорт, найсучасніші зразки зброї, використовують різні вади й недоліки нормативно-правових актів. Безперечно, боротися з такою злочинністю можуть лише правоохоронці, інтелектуальний і професійний рівень яких на порядок вищий, котрі здатні реагувати на миттєві зміни оперативної обстановки.

По-друге, закономірним наслідком посилення дієвості організованої злочинності є потреба в удосконаленні професійної підготовки особового складу в відомчих закладах освіти. Міністерством внутрішніх справ України проголошено і науково обґрунтовано магістральні напрямки реформування відомчої системи професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу [2].

По-третє, на сьогодні вдалося сформувати систему відомчих закладів освіти і наукової

школи, які визнані в державі і з ними рахуються. Як зазначає М.І.Ануфрієв: "Зараз наші навчальні заклади мають певний авторитет і домінують в системі державної юридичної освіти. Для органів внутрішніх справ - це головне джерело поповнення спеціалістами. Орієнтація на випускників інших освітянських установ, в тому числі приватних, недержавних неперспективна" [3, С.40]. Реальна оцінка кадрової ситуації, об'єктивно обумовлений відтік кадрів з ОВС, переміщення їх по службі дозволяють зробити логічний висновок: система відомчих закладів освіти виконувала, виконує й виконуватиме важливу роль - забезпечення органи, служби та підрозділи внутрішніх справ висококласними фахівцями справи.

По-четверте, відомчі заклади освіти мусять реалізувати концепцію випереджальної освіти, яка орієнтується на майбутнє, на ті умови життя і професійної діяльності, у яких буде жити і працювати слідчий, дізнавач - випускник відомчого закладу освіти після його закінчення. Саме тому система випереджальної освіти мусять радикально відрізнитися від системи підтримуючої освіти. Сучасна система випереджальної освіти повинна спиратися на три основних принципа: навчатися жити, навчатись пізнанню, навчатись працювати. Орієнтування на можливість отримати знання один раз і на все життя у сучасних умовах стає безперспективним.

Література

1. Конституція України-К., 1996.
2. Комплексна програма кадрової політики в органах внутрішніх справ та забезпечення законності і дисципліни на 2001 - 2005 роки, затв. Розпорядженням МВС України №157 від 26.02.2001 року. - К., 2001.
3. Ануфрієв М.І. Основні напрями кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України (організаційно-правовий аспект): Монографія.- Харків: Вид-во НУВС, 2001.-236 с.
4. Концепція розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України.